

Криволапов Едуард Анатолійович

Запорізький національний університет, Запоріжжя, Україна,

e-mail: edward27772@gmail.com

Люта Дарина Анатоліївна

Запорізький національний університет, Запоріжжя, Україна,

e-mail: lyutadaryna@ukr.net

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ СФЕРИ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Метою даної роботи є розкриття теоретичних аспектів забезпечення безпеки туризму в Україні, а також надання узагальнюючого опису компонентів системи безпеки туристичного сектору України.

Методика. В дослідженні використані загальнонаукові методи, зокрема аналіз, науковий синтез, аналітичний метод, методи порівняння та узагальнення. Розглянуто вплив компонентів системи безпеки туристичного сектору України на стан і розвиток туристичного бізнесу в Україні. Визначено найважливіші особливості забезпечення безпеки туризму в Україні. Проведено аналіз досліджень впливу туризму на світову економіку та наведені висновки стосовно цього питання. Охарактеризовано Україну стосовно туристичної привабливості у світі та розкрито проблему цієї сфери на міжнародному та регіональному рівнях. Означено науковців, які присвятили свої наукові праці та дослідження проблемі становлення, функціонування та управління туристичної індустрії, а саме: С.Н. Домбровська, Н.В. Василюха, Д.І. Бурак, А.В. Бакурова, М.Ю. Барна, С.В. Майстро та інші, а також проблеми безпеки і ризиків в туристській сфері: М.Б. Биржаков, Ю.Ф. Волков, М.П. Денисенко, Н.І. Гаранін, Н.П. Казаков, В.М. Козинець, Н.В. Корж, О.М. Корнієнко, Е.Л. Писаревський, Л.Л. Руденко та інші.

Наукова новизна полягає в тому, що ґрунтуючись на існуючих в науковій літературі підходах до визначення економічної безпеки було виділено складові системи безпеки туристичного бізнесу України. Наведено приклади розвитку туристичної сфери та безпеки в цій сфері, як на міжнародному рівні, так і на регіональному. Визначено основні завдання державного регулювання безпеки національного туристичного ринку України. Відповідно, охарактеризовано міжнародний підхід до проблем забезпечення безпеки у сфері туризму на прикладі Генеральної військової ради. Спираючись на Стратегію розвитку туризму і курортів на період до 2026 року розроблено алгоритм побудови системи економічної безпеки туристичного підприємства.

Практичне значення. Результати даного дослідження є підґрунтям для дослідження основ забезпечення безпечного та комфортного відпочинку людей в їх вільний час як в Україні, так і на міжнародному рівні. Запропоновано перелік заходів для забезпечення безпеки сфери туризму України в цілому.

Ключові слова: туризм, економічна безпека туристів, економічна безпека туристичного підприємства, безпека туристичного бізнесу в Україні, національна безпека туристичного бізнесу, міжнародна безпека туристичної галузі.

Криволапов Эдуард Анатольевич

Запорожский национальный университет, Запорожье, Украина,

e-mail: edward27772@gmail.com

Лютая Дарина Анатольевна

Запорожский национальный университет, Запорожье, Украина,

e-mail: lyutadaryna@ukr.net

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ БЕЗОПАСНОСТИ СФЕРЫ ТУРИЗМА В УКРАИНЕ

Целью данной работы является раскрытие теоретических аспектов обеспечения безопасности туризма в Украине, а также предоставление обобщающего описания компонентов системы безопасности туристического сектора Украины.

Методика. В исследовании использованы общенаучные методы, в частности анализ, научный синтез, аналитический метод, методы сравнения и обобщения. Рассмотрено влияние компонентов системы безопасности туристического сектора Украины на состояние и развитие туристического бизнеса в Украине. Определены важнейшие особенности обеспечения безопасности туризма в Украине. Проведен анализ исследований влияния туризма на мировую экономику и приведены выводы по этому вопросу. Охарактеризованы Украины относительно туристической привлекательности в мире и раскрыто проблему этой сферы на международном и региональном уровнях. Отмечено ученых, посвятивших свои научные труды и исследования проблеме становления, функционирования и управления туристической индустрии, а именно: С.Н. Домбровская, Н.В. Василюха, Д.И. Бурак, А.В. Бакурова, М.Ю. Барная, С.В. Майстро и другие, а также проблеме безопасности и рисков в туристской сфере: М.Б. Биржаков, Ю.Ф. Волков, М. П. Денисенко, Н. И. Гаранін, Н.П. Казаков, В. М. Козинец, Н. Корж, А.Н. Корниенко, Е.Л. Писаревский, Л.Л. Руденко и другие.

Научная новизна заключается в том, что основываясь на существующих в научной литературе подходах к определению экономической безопасности было выделено составляющие системы безопасности туристического бизнеса Украины. Приведены примеры развития туристической сферы и безопасности в этой сфере, как на международном уровне, так и на региональном. Определены основные задачи государственного

регулювання безпеки національного туристичного ринку України. Соответственно, охарактеризованы международный подход к проблемам обеспечения безопасности в сфере туризма на примере Генеральной военной совета. Опираясь на Стратегию развития туризма и курортов на период до 2026 года разработан алгоритм построения системы экономической безопасности туристического предприятия.

Практическое значение. Результаты данного исследования являются основой для исследования основ обеспечения безопасного и комфортного отдыха людей в их свободное время как в Украине, так и на международном уровне. Предложен перечень мер по обеспечению безопасности сферы туризма Украины в целом.

Ключевые слова: туризм, экономическая безопасность туристов, экономическая безопасность туристического предприятия, безопасность туристического бизнеса в Украине, национальная безопасность туристического бизнеса, международная безопасность туристической отрасли.

UDC 338.48:005.934(477)

<https://doi.org/10.17721/2308-135X.2021.63.25-30>

Kryvolapov Eduard Anatoliyovych

Zaporizhzhia National University,
Zaporizhzhia, Ukraine, e-mail: edward27772@gmail.com

Liuta Daryna Anatoliivna

Zaporizhzhia National University,
Zaporizhzhia, Ukraine, e-mail: lyutadaryna@ukr.net

THEORETICAL ASPECTS OF SAFETY IN TOURISM IN UKRAINE

The purpose of this work is to reveal the theoretical aspects of tourism security in Ukraine, as well as to provide a generalized description of the components of the security system of the tourism sector of Ukraine.

Method. The study used general scientific methods, including analysis, scientific synthesis, analytical method, methods of comparison and generalization. The influence of the components of the security system of the tourism sector of Ukraine on the state and development of the tourism business in Ukraine is considered. The most important features of tourism safety in Ukraine are identified. An analysis of research on the impact of tourism on the world economy and conclusions on this issue. Ukraine is characterized in terms of tourist attractiveness in the world and the problem of this area at the international and regional levels is revealed. The scientists who have devoted their scientific works and research to the problem of formation, functioning and management of the tourist industry, namely: S.N. Dombrowska, NV Васи́лиха, Д.І. Burak, A.V. Bakurova, M.Yu. Barna, S.W. Master and others, as well as the problem of safety and risks in the tourism sector: МВ Биржаков, Ю.Ф. Волков, М.П. Denisenko, NI Garanin, NP Казаков, B.M. Kozynets, NV Korzh, O.M. Kornienko, EL Pisarevsky, LL Rudenko and others.

The scientific novelty lies in the fact that based on the existing approaches in the scientific literature to the definition of economic security, the components of the security system of the tourism business of Ukraine have been identified. Examples of the development of tourism and security in this area, both at the international and regional levels, are given. The main tasks of state regulation of security of the national tourist market of Ukraine are determined. Accordingly, the international approach to security issues in the field of tourism is described on the example of the General Military Council. Based on the Strategy for the development of tourism and resorts for the period up to 2026, an algorithm for building a system of economic security of a tourist enterprise has been developed.

Practical meaning. The results of this study are the basis for the study of the basics of ensuring safe and comfortable recreation of people in their spare time both in Ukraine and internationally. A list of measures to ensure the security of tourism in Ukraine as a whole is proposed.

Key words: tourism, economic security of tourists, economic security of tourist enterprise, security of tourist business in Ukraine, national security of tourist business, international security of tourist industry.

Постановка проблеми. Забезпечення безпеки завжди було найважливішою проблемою людства у всіх сферах діяльності. Людина з моменту свого народження піддається небезпекам природного, техногенного, антропогенного, біологічного, соціального, екологічного характеру.

Розвиток туризму здійснюється в певному природному та соціальному середовищі, які мають вирішальний вплив на його результати. Цей вплив не завжди буває сприятливим. Небезпеки фізичного і соціального характеру повинні належним чином враховуватись суб'єктами індустрії туризму, яким слід мінімізувати різноманітні загрози безпеки туристської діяльності.

Незважаючи на те, що Україна розташована в центрі Європи і має всі умови для належного розвитку економіки за рахунок туризму, вона істотно відстає від провідних країн світу за рівнем розвитку туристської інфраструктури, якості туристичних послуг і рівнем безпеки туристичної галузі в цілому. Фінансово-економічна криза та нестабільна військово-політична ситуація, які загострилися останнім часом у країні, привели до істотного відтоку в'їзного туристичного потоку, негативно вплинули на структуру туризму та реалізацію туристських можливостей країни, як на внутрішньому, так і на зовнішньому туристичному ринку. У контексті даної проблеми розгляд сфери туризму в аспекті забезпечення безпеки є найважливішим питанням розвитку туристичної галузі в Україні.

Саме поняття безпека визначається як стан захищеності життєвоважливих інтересів особистості, суспільства і держави від внутрішніх і зовнішніх загроз. Під життєвоважливими інтересами розуміється сукупність потреб, задоволення яких, надійно забезпечує існування і можливості прогресивного розвитку особистості, суспільства, держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам становлення, функціонування та управління туристичної індустрії присвячені праці багатьох українських вчених, таких як: С.Н. Домбровська, Н.В. Василюха, Д.І. Бурак, А.В. Бакурова, М.Ю. Барна, С.В. Майстро та інші. Значний внесок у дослідження проблем безпеки і ризиків в туристській сфері внесли М.Б. Биржаков, Ю.Ф. Волков, М.П. Денисенко, Н.І. Гаранін, Н.П. Казаков, В.М. Козинець, Н.В. Корж, О.М. Корнієнко, Е.Л. Писаревський, Л.Л. Руденко та інші. Однак, деякі теоретичні аспекти забезпечення безпеки сфери туризму в Україні вимагають подальших наукових досліджень, так як сфера туризму і курортів стає однією з пріоритетних галузей, яка впливає на соціально-економічний розвиток країни, а також на загальний стан і тенденції світової економіки.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Найважливішою особливістю забезпечення безпеки туризму є відповідальне управління туризмом, засноване на концепції сталого розвитку і пов'язане з необхідністю чіткого бачення змін і тенденцій в сучасному світі. Великий потенціал і динамічний розвиток сфери туризму в Україні вимагає подальшої розробки теоретичних положень та рекомендацій щодо вдосконалення системи безпеки туристичної галузі в цілому, сприяючи формуванню позитивного іміджу України на світовому туристичному ринку, збільшенню потоку туристських переміщень і, як наслідок, поповненню надходжень до бюджетів різних рівнів.

Метою та завданням статті є визначення основних теоретичних аспектів забезпечення безпеки сфери туризму в Україні.

Виклад основного матеріалу. Безпека туристів та висока якість їх обслуговування неможливі без урахування громадських й інших національних інтересів, а також особливостей навколишнього середовища. Місцеві органи влади й управління визначають перелік правил та постанов, котрі повинні виконувати адміністративні органи, що працюють у сфері охорони здоров'я, правопорядку, транспорту, охорони довкілля тощо. Важлива роль тут належить і туристичним фірмам, які повинні виконувати вимоги правил безпеки, організуючі подорожі.

Світове співтовариство дедалі більше уваги приділяє забезпеченню достатніх фінансових ресурсів для проведення превентивних заходів із запобігання ризиків у сфері туризму, а також для фінансування урегулювання збитків. У розвинутих країнах створюють відповідні страхові антитерористичні пули, фінансові резерви на випадок катастроф, діють також системи попередження надзвичайних ситуацій.

У 2017 році Всесвітня Рада з подорожей і туризму (WTTC) досліджувала вплив туризму на світову економіку в 185 країнах світу і прийшла до висновку, що туризм і суміжні з ним галузі створили 10,4% світового ВВП або 8,3 трлн. доларів. Кожна десята вакансія в світі пов'язана з туризмом, а в цілому в галузі створено близько 313 млн. робочих місць. 2017 рік виявився одним з найуспішніших для світового туризму в історії. Туристична сфера виросла на 4,6%, що перевищує зростання світового ВВП, який становить 3%. За даними WTTC туристична галузь створила близько 7 млн. нових робочих місць – 20% від усіх вакансій в світі.

Кількість туристів у світі в 2017 році збільшилася на 7% і досягла максимального за останні сім років показника – 1,32 млрд. чоловік. За даними Всесвітньої туристської організації ООН найбільший приріст (+ 8%) показали європейські країни й Африка. В цілому в Європу в 2017 році приїхало близько 671 млн. людей, в той же час Африку відвідали рекордні для цього регіону 62 млн. туристів. У свою чергу туристичний потік в Азіатсько-Тихоокеанський регіон з минулого року збільшився на 6% і склав 324 млн. чоловік, на Близький Схід – на 5% (58 млн. чоловік), в Північну і Південну Америки – на 3% (207 млн. туристів). Всесвітня рада з подорожей і туризму визначила найбільш перевантажені туристичні напрямки в світі – приблизно дві третини світової кількості туристів припадає всього лише на 20 країн. Беззаперечним лідером є Франція, яку відвідали 82 млн. туристів. За нею йдуть США і Іспанія, які взяли по 76 млн. туристів кожна, і Китай з показником в 59 млн. чоловік. У топ-10 також увійшли Італія – 53 млн. чол., Великобританія – 36 млн. чол., Німеччина – 36 млн. чол., Мексика – 35 млн. чол., Таїланд – 33 млн. чол. Також користуються попитом у туристів Австрія (28 млн. чол.), Малайзія (27 млн. чол.), Гонконг (27 млн. чол.), Туреччина (26 млн. чол.), Греція (25 млн. чол.), Японія (24 млн. чол.), ОАЕ (21 млн. чол.), Португалія (20 млн. чол.), Канада (20 млн. чол.) та Саудівська Аравія (19 млн. чол.).

Всесвітня туристська організація ООН прогнозує, що в 2018 році позитивна тенденція збережеться і туристичний потік збільшиться ще на 4-5%.

Україна, незважаючи на свій високий рекреаційний, історичний, культурний і духовний потенціал, а також маючи досить великі екологічно чисті географічні райони, займає досить незначне місце на світовому туристському ринку. Наприклад, 2017 рік приніс Україні деякі позитивні тенденції, а саме, збільшення кількості в'їзних туристів після скорочення цього показника в 2014 році практично на 50%. Основними країнами, туристи яких їдуть в Україну, є Молдова, Білорусія, Туреччина, Ізраїль. Наведені дані свідчать про те, що Україна за низкою причин досі залишається непривабливим туристичним напрямком для більшості країн європейського континенту. Тому проблема забезпечення конкурентоспроможності та безпеки туристичного рекреаційного комплексу України виходить на перший план.

Гаагська міжпарламентська конференція по туризму 1989 р. у своїй декларації констатувала: «Безпека, захист туристів і повага їх гідності є неодмінною умовою розвитку туризму». Відповідно до закону України «Про туризм», безпека в галузі туризму – це сукупність факторів, які характеризують соціальний, економічний, правовий та інші стани забезпечення прав і законних інтересів громадян, юридичних осіб і держави в галузі туризму.

У своїх працях Н.В. Корж визначає безпеку туристичного бізнесу як найбільш ефективне використання наявних ресурсів для запобігання численним загрозам, успішне протистояння будь-яким негативним впливам, забезпечення стабільного функціонування і розвитку галузі [1].

У той же час, А.Г. Бобкова визначає безпеку туризму як динамічний стан захищеності сфери туризму від внутрішніх і зовнішніх загроз безпеці, яке дозволяє забезпечити її надійне існування і сталий розвиток [2].

Таким чином, безпека сфери туризму є комплексним поняттям, яке включає в себе безліч взаємопов'язаних і взаємозалежних чинників.

Грунтуючись на існуючих в науковій літературі підходах до визначення економічної безпеки, можна виділити наступні складові системи безпеки туристичного бізнесу:

- економічна безпека туристів, персоналу туристської організації та місцевого населення туристського регіону;
- економічна безпека туристичного підприємства (захист фінансових, матеріальних, інтелектуальних ресурсів, кадрова безпека);
- безпека туристичного бізнесу регіону (захист природи від шкідливого впливу туризму, екологічна, біологічна, криміногенна і військово-політична безпека);
- національна безпека туристичного бізнесу (сукупність поточного стану готельної індустрії, об'єктів харчування, транспорту, підприємств розважального, ділового, спортивного, пізнавального, лікувально-оздоровчого туризму, туристичних агенцій і туроператорів, екскурсійних організацій);
- міжнародна безпека індустрії туризму (показники туристичних потоків, рівень якості життя населення, політична й економічна стабільність, рівень небезпеки природного, техногенного та соціального характеру) [3].

Туризм у багатьох країнах світу є пріоритетним напрямком розвитку національної економіки та культури. Це обумовлено динамічністю, високою прибутковістю і величезним позитивним соціально-економічним і культурним впливом туризму на розвиток країн. Туристична галузь є специфічним і досить складним об'єктом державного управління. Необхідність державної підтримки і регулювання туризму як синтетичної, складної галузі та багатогранної економічної системи з розгалуженою мережею зв'язків, в орбіту якої входить понад 40 суміжних галузей народного господарства (транспорт, зв'язок, харчування і т.п.), є очевидним [4].

Кабінет міністрів України затвердив Стратегію розвитку туризму і курортів на період до 2026 року. Стратегія визначає підхід державної туристичної політики за такими напрямками: безпека туристів; нормативно-правове забезпечення; розвиток туристичної інфраструктури; розвиток людських ресурсів; маркетингова політика розвитку туризму і курортів. Основними положеннями стратегії у напрямку безпеки туристів є забезпечення безпеки туристів і захист їх законних прав та інтересів, що буде сприяти підвищенню якості наданих туристичних послуг шляхом:

1. надання невідкладної допомоги туристам, які опинилися в надзвичайній ситуації та / або постраждали під час подорожі;
2. створення «гарячої» телефонної лінії для прийому і ведення обліку звернень і скарг туристів, в тому числі і іноземних, а також надання необхідної інформації з питань туризму, виклику допомоги;
3. проведення моніторингу надзвичайних подій, які відбуваються з туристами в регіонах;

4. посилення відповідальності суб'єктів туристичної діяльності перед споживачами туристичних послуг.

Алгоритм побудови системи економічної безпеки туристичного підприємства охоплює такі послідовні етапи: вивчення специфіки бізнесу підприємства, його сегмента на ринку туристичних послуг; аналіз зовнішніх і внутрішніх загроз економічної безпеки туристичного підприємства, вивчення інформації про потенційні кризові ситуації, їх причини та способи врегулювання; аудит наявних коштів щодо забезпечення безпеки та аналіз їх відповідності виявленим загрозам; розробка мети і стратегії економічної безпеки туристичного підприємства; моделювання нової системи економічної безпеки туристичного підприємства [5].

Безпека регіонального туризму і його складові набувають значимості завдяки зростаючому впливу геополітичного чинника на туристські потоки: нестабільність економіки, криміногенна обстановка, терористичні загрози тощо.

Актуальність заходів, пов'язаних з безпекою, постійно зростає для будь-якого регіону, враховуючи досить критичну військово-політичну ситуацію в Україні. Безпеку в даному випадку необхідно розуміти як комплексну систему заходів з метою створення таких умов, при яких будь-яка пригода з туристом завідомо не могло б статися. Тому забезпечення безпеки туризму на регіональному рівні має включати: безпеку засобів розміщення і транспорту; безпеку харчування; безпеку дозвілля; безпеку в рекреаційних комплексах і туристських центрах [6].

До основних завдань державного регулювання безпеки національного туристичного ринку можна віднести:

1. Своєчасне прогнозування, виявлення, аналіз, оцінка внутрішніх і зовнішніх загроз безпеки туризму, розробка та застосування комплексу оперативних та довготривалих заходів щодо їх запобігання та усунення, локалізації і нейтралізації наслідків прояву.

2. Заходи підвищення конкурентоспроможності туристичних регіонів на міжнародному та внутрішньому ринках шляхом поліпшення якості сервісу, безпеки, умов праці та рівня кваліфікації кадрового персоналу в сфері туризму.

3. Поліпшення якості та доступності державних послуг, наданих в області безпеки туризму, підвищення ефективності контрольно-наглядової діяльності.

4. Підвищення рівня культури безпеки в сфері туризму.

5. Заходи сталого розвитку туризму шляхом збереження культурної спадщини, підтримки розвитку співробітництва та поліпшення якості життя населення в умовах активного розвитку туризму.

Світова система туризму все частіше стає об'єктом посягань з боку національної і міжнародної організованої злочинності. На цьому тлі збільшується і кількість внутрішніх і зовнішніх загроз безпеці, які стають все більш руйнівними і менш передбачуваними, в тому числі розкрадання майна туристів, вчинення насильницьких дій в їх відношенні, здійснення терористичної та екстремістської діяльності, ризики, пов'язані зі стрімким поширенням епідемій небезпечних захворювань, небезпеки природного і техногенного характеру, включаючи надзвичайні екологічні ситуації. Активно проявляють себе і інші види небезпек, як наприклад, нещасні випадки, дорожньо-транспортні пригоди, авіаційні події, випадки заподіяння шкоди життю, здоров'ю та майну туристів внаслідок низької якості послуг, що надаються.

У підсумковій резолюції другого засідання Генеральної військової ради відзначено, що безпека і захист туристів повинні стати пріоритетом в кожній з країн не тільки на території Євразії, а й в усьому світі. Будь-які терористичні акти або напади, викрадення людей і загрози, спрямовані проти туристів або працівників туристської індустрії, а також навмисне руйнування туристських об'єктів і об'єктів культурно-історичної спадщини повинні переслідуватися відповідно до національного законодавства кожної країни. Міжкультурні зв'язки і особисті дружні відносини, що виникають в процесі туристського обміну, є важливим фактором забезпечення міжнародної (глобальної) безпеки, сприяють створенню атмосфери довіри і взаєморозуміння між народами нашої планети.

Генеральний секретар ради В. Піскуров в своїй доповіді зазначив, що первісним і основним завданням всієї світової спільноти є забезпечення безпеки подорожей і подолання криз; друге завдання – стосується вибору шляху розвитку туризму, здатного знизити його вразливість, підвищити стійкість і звернути на користь найбільш вразливих верств населення. Туристська індустрія і уряд повинні навчитися діяти в умовах невизначеності, в тому числі управляти кризовими ситуаціями, а також розумно використовувати засоби масової інформації в період труднощів.

Висновки. Узагальнюючи все вище сказане, можна зробити висновок, що одне з найважливіших питань сучасної цивілізації – це забезпечення безпечного та комфортного відпочинку людей в їх вільний час.

Безпека туристів, їх благополуччя в місцях туристського призначення не можна розглядати окремо від інших суспільних чи національних інтересів приймаючої країни і навколишнього середовища в цілому. При розробці та проведенні норм безпеки для сфери туризму та захисту туристів інтереси тих, хто відвідує і приймає, повинні бути взаємно гармонізовані. Забезпечення якості послуг та безпеки в туризмі відбувається на різних рівнях, що включають у себе: туристські підприємства; адміністрація туристських центрів; місцеві влади; національні органи по туризму та центральна влада держав; міжнародні організації та міждержавні органи. Кожен з цих рівнів має вносити свій внесок у туризм.

Для забезпечення безпеки сфери туризму України в цілому необхідно: сформувати ефективні механізми захисту прав і законних інтересів туристів; організувати надання якісних, безпечних і доступних послуг індустрії туризму при одночасному всілякому сприянні громадянам в реалізації їх прав і свобод під час проведення подорожей; забезпечити суспільну і державну безпеку, охорону навколишнього середовища, захист сфери туризму від впливу природних, техногенних і соціальних загроз безпеки, в тому числі від адміністративних правопорушень, протиправних посягань з боку організованої злочинності, міжнародного та етнічного тероризму.

Список використаних джерел

1. Корж Н.В. Формування системи економічної безпеки індустрії туризму як складової стійкого розвитку туризму в Україні. Економіка. Управління. Інновації. Електронне наукове фахове видання. 2011. № 2. URL: http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/eui/2011_2/11knvtvy.pdf
2. Бобкова А.Г. Безпека туризму : підручник. Москва : Федеральна агенція з туризму, 2014. 272 с.
3. Заноско О.В. Формування систем економічної безпеки промисловості в Україні. Економіка. 2011. № 2 (6). С. 17-19.
4. Майстро С.В. Особливості державного управління рекреаційним туризмом України : монографія / за ред. С.М. Домбровська. Харків, 2017. 198 с.
5. Денисенко М.П. Алгоритм формування систем економічної безпеки туристичного підприємства. Економічна наука. Інвестиції: практика та досвід. Київ, 2013. № 24. С. 92-95.
6. Вільдякскін А.С. Об'єднання безпечності туризму як напрямлення підвищення ефективності туристичного бізнесу. Москва : Російське підприємство, 2008. Випуск 1 (110), № 5. С. 135-137.

Список использованных источников

1. Корж Н.В. Формирование системы экономической безопасности индустрии туризма как составной устойчивого развития туризма в Украине. Экономика. Управление. Инновации. Электронное научное специализированное издание. 2011. № 2. URL: http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/eui/2011_2/11knvtvy.pdf
2. Бобкова А. Безопасность туризма: учебник. Москва: Федеральное агентство по туризму, 2014. 272 с.
3. заноски А.В. Формирование систем экономической безопасности промышленности в Украине. Экономика. 2011. № 2 (6). С. 17-19.
4. Майстро С.В. Особенности государственного управления рекреационным туризмом Украины: монография / под ред. С.М. Домбровская. Харьков, 2017. 198 с.
5. Денисенко М.П. Алгоритм формирования систем экономической безопасности туристического предприятия. Экономическая наука. Инвестиции: практика и опыт. Киев, 2013. № 24. С. 92-95.
6. Вильдякскін А.С. Объединение безопасности туризма как направления повышения эффективности туристического бизнеса. Москва: Российское предприятие, 2008. Выпуск 1 (110), № 5. С. 135-137.

References

1. Korzh NV Formation of the system of economic security of the tourism industry as a component of sustainable tourism development in Ukraine. Economy. Management. Innovations. Electronic scientific professional publication. 2011. № 2. URL: http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/eui/2011_2/11knvtvy.pdf
2. Bobkova AG Tourism safety: a textbook. Moscow: Federal Agency for Tourism, 2014. 272 p.
3. Zanosko OV Formation of systems of economic security of industry in Ukraine. Economy. 2011. № 2 (6). Pp. 17-19.
4. Master S.V. Peculiarities of state management of recreational tourism of Ukraine: monograph / ed. S.M. Dombrovska. Kharkiv, 2017. 198 p.
5. Denisenko MP Algorithm for forming economic security systems of a tourist enterprise. Economics. Investments: practice and experience. Kyiv, 2013. № 24. S. 92-95.
6. Vildyaskin AS Combining tourism safety as a direction to increase the efficiency of the tourism business. Moscow: Russian Enterprise, 2008. Issue 1 (110), № 5. S. 135-137.

Надійшла до редколегії 15.04.2021